

Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU1

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2026 inom utgiftsområde 24, som uppgår till ca 9 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också förslagen till bemyndiganden om ekonomiska åtaganden vilka bl.a. innefattar ett kapitaltillskott till stiftelsen Norrlandsfonden. Vidare avstyrker utskottet ett motionsförslag som rör målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

I betänkandet finns tre reservationer (S, V, MP) och fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:1 inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Sju yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet5

 Ärendet och dess beredning.....5

 Budgetprocessen i riksdagen5

 Betänkandets disposition6

Utskottets överväganden.....7

 Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande7

 Utskottets ställningstagande.....8

 Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 248

 Utskottets bedömning8

 Redovisade tillkännagivanden13

 Utskottets bedömning14

 Statens budget inom utgiftsområde 2414

 Utskottets ställningstagande.....27

Reservationer30

 1. Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande, punkt 1 (S).....30

 2. Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande, punkt 1 – motiveringen (V)30

 3. Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande, punkt 1 – motiveringen (MP)31

Särskilda yttranden32

 1. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (S).....32

 2. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (V)34

 3. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (C)36

 4. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (MP)38

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....40

 Propositionen40

 Motioner från allmänna motionstiden 2025/2641

Bilaga 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag42

Bilaga 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....44

Tabell

Tabell Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 24 Näringsliv 15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Riksdagen avslår motion

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 23.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V) – motiveringen

Reservation 3 (MP) – motiveringen

2. Statens budget inom utgiftsområde 24

a) Anslagen för 2026

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:1 utgiftsområde 24 punkt 8 och avslår motionerna

2025/26:3177 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1 och

2025/26:3736 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C).

b) Stiftelsen Norrlandsfonden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling besluta om tillskott till stiftelsen Norrlandsfonden på högst 380 000 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:1 utgiftsområde 24 punkt 1.

c) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2026 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 650 000 000 000 kronor.

2. under 2026 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

3. under 2026 ställa ut kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor.

4. under 2026 ställa ut kreditgarantier för försvarsmaterielexport till den ukrainska staten som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 kronor.

5. för 2026 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 000 000 000 kronor.

6. under 2026 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 1 776 000 000 kronor.

7. under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:1 utgiftsområde 24 punkterna 2–7 och 9 samt avslår motionerna

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 3 och

2025/26:3782 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 9 december 2025

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Fredrik Olovsson (S)*, Jesper Skalberg Karlsson (M), Monica Haider (S)*, Josef Fransson (SD), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S)*, Eric Palmqvist (SD), Isak From (S)*, Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V)*, Camilla Brodin (KD), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP)*, Louise Eklund (L), Daniel Vencu Velasquez Castro (S)* och Anders Ådahl (C)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2025/26:1 i de delar som gäller utgiftsområde 24 Näringsliv och sju motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2025/26. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen finns också i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2026 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2026 för utgiftsområde 24 Näringsliv till 8 955 115 000 kronor (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). I detta betänkande föreslår näringsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut. Lagförslag som har en tydlig anknytning till statens budget ska också ingå i beslutet (11 kap. 18 § fjärde och sjätte styckena riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Regeringen ska enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) lämna en redovisning i budgetpropositionen av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 24 i budgetpropositionen. Genomgången är ett

underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att motionsförslag som rör målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande behandlas först och sedan följer en redogörelse för regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 24 Näringsliv. I det följande avsnittet behandlas de tillkännagivanden som i budgetpropositionen redovisas som slutbehandlade. Därefter redovisas regeringens förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller anslag inom utgiftsområdet.

Utskottets överväganden

Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande ska innefatta en fri, hållbar och rättvis handel. Utskottet anser att det inte finns några skäl att ändra det nu gällande målet.

Jämför reservation 1 (S) och motivreservation 2 (V) och 3 (MP).

Propositionen

I propositionen redovisas att målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande som riksdagen har fastställt är en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 23 förordas ett tillkännagivande om att målet för handelspolitiken ska vara en fri, hållbar och rättvis handel. Motionärerna anför bl.a. att detta skulle säkerställa att handelns fördelar kan komma alla till del och därmed upprätthålla förtroendet för frihandel även när den är satt under stor press.

Tidigare riksdagsbehandling

Det nu gällande målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande fattade riksdagen beslut om hösten 2022 (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:98). Målet är ”en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige”. En annan uppfattning om hur målet borde ha utformats uttrycktes i en reservation av företrädare i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Hösten 2024 avstyrkte utskottet ett motionsyrkande som liknar det som är aktuellt i detta avsnitt om att målet för handelspolitiken bör innefatta rättvis handel (bet. 2024/25:NU1, rskr. 2024/25:115). Företrädare för Socialdemokraterna och Miljöpartiet i utskottet framhöll en annan uppfattning i en reservation. Företrädaren för Vänsterpartiet i utskottet framhöll sin syn i en reservation som avsåg utskottets motivering.

Utskottets ställningstagande

I ett motionsyrkande förordas ett tillkännagivande om att målet för handelspolitiken bör vara en fri, hållbar och rättvis handel. Med anledning av förslaget vill utskottet anföra följande. För Sverige är en regelbaserad handel och fria handelsflöden avgörande då den svenska ekonomin är starkt integrerad med omvärlden. Sverige behöver därför vara en tydlig röst för en fri och regelbaserad handel där Världshandelsorganisationen (WTO) har en grundläggande roll. Utskottet kan konstatera att det sedan hösten 2022 gällande riksdagsbundna målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. Det är utskottets uppfattning att en handelspolitik som bedrivs utifrån detta mål ger goda förutsättningar för en stark svensk ekonomi, ökad välfärd och stärkt konkurrenskraft. Utskottet ser därmed inga skäl att riksdagen ska uppmana regeringen att ompröva det gällande målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Därmed avstyrks motionsyrkandet.

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 24

Inledning

Näringsutskottet har sedan 2015 kontinuerligt följt upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen, utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv. Den årliga uppföljningen har sedan dess vanligen innefattat en översiktlig genomgång av de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver har resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat undersökts. Efterföljande år har utskottet följt upp i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett de synpunkter som utskottet har haft på resultatredovisningen samt redovisat eventuellt nya iakttagelser. Utskottets grupp för uppföljning och utvärdering har under dessa år även vid behov fört en dialog med berörda statssekreterare om regeringens resultatredovisning.

Utskottets senaste iakttagelser och bedömningar redovisades i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde från budgetberedningen under hösten 2024 (bet. 2024/25:NU1, bet. 2024/25:NU2, bet. 2024/25:NU3).

Utskottets bedömning

Övergripande om utgiftsområdet

Utskottet vill inledningsvis påminna om att regeringen, enligt 10 kap. 3 § budgetlagen, i budgetpropositionen ska lämna en redovisning av de resultat som

uppnått i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om, och redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområdena.

I likhet med tidigare år vill utskottet framhålla betydelsen av att resultatredovisningen i budgetpropositionen är klar och tydlig eftersom den utgör ett viktigt underlag för riksdagens beredning av statens budget. Enligt utskottets uppfattning bör resultatredovisningen utformas på ett sådant sätt att den bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de olika insatserna leder till. Sedan flera år tillbaka pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen och om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan utvecklas. Enligt utskottets uppfattning är denna dialog betydelsefull, och den har på flera sätt bidragit till att utveckla och förbättra den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen. Utskottet välkomnar därför att regeringen anför att den avser att fortsätta att utveckla resultatredovisningen i dialog med riksdagen. Utskottet vill i det följande lyfta fram några iakttagelser från genomgången av resultatredovisningen för områdena Näringspolitik respektive Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

I resultatredovisningen för utgiftsområde 24 finns att antal hänvisningar till insatser som är gjorda inom ramen för andra utgiftsområden och som bedöms påverka utgiftsområdets måluppfyllelse. Det gäller resultatredovisningen för såväl näringspolitik som för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande. Utskottet noterar att regeringen sammantaget hänvisar till insatser inom totalt sju andra utgiftsområden. I resultatredovisningen för näringspolitik hänvisas till utgiftsområdena 2, 16, 14, 19 och 20. I resultatredovisningen för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande hänvisas till utgiftsområdena 7 och 17.

Eftersom de insatser som regeringen hänvisar till i dessa fall genomgående bedöms inom ramen för andra utgiftsområdets mål vill utskottet framhålla att det kan uppstå vissa svårigheter att koppla ihop de insatser som hänvisas till med målen för utgiftsområde 24. Beskrivningen av insatserna respektive effekterna av dessa lämnas i stort sett över till andra utgiftsområden utan att det görs någon koppling till bedömningen av måluppfyllelsen inom utgiftsområde 24. Det innebär att det visserligen framgår att det finns specifika insatser inom andra utgiftsområden som påverkar måluppfyllelsen för utgiftsområde 24, men att det saknas redogörelser för hur dessa insatser påverkar.

Utskottet kan konstatera att det inom utgiftsområde 24 finns förhållandevis få hänvisningar till insatser som genomförts inom ramen för andra utgiftsområden. Detta faktum skulle enligt utskottets uppfattning kunna möjliggöra att regeringen kan integrera hänvisningarna till andra utgiftsområden mer systematiskt i resultatredovisningen. Med andra ord skulle kopplingen mellan genomförda insatser inom andra utgiftsområden och målen inom utgiftsområde 24 kunna skrivas in direkt i resultatredovisningen för utgiftsområde 24 utan att uppta särskilt mycket mer utrymme. Exempelvis framgår det mycket kort av avsnitt 3.3.2 under rubriken Omställningsförmåga och stärkta

förutsättningar för produktion att ytterligare insatser med anledning av North-volts utmaningar återfinns i utgiftsområde 14. Här skulle det, i stället för att endast konstatera att andra insatser finns, gå att lägga till ett par rader där dessa insatser beskrivs och vilka effekter de haft i förhållande till delmålet.

Avslutningsvis vill utskottet påpeka att det i resultatredovisningarna i vissa fall endast hänvisas till ett annat utgiftsområde som sådant, vilket gör det i princip omöjligt att orientera sig i materialet. Utskottet vill därför framföra att om hänvisningar görs till andra utgiftsområden bör dessa åtminstone åtföljas av en hänvisning till relevant avsnitt i det aktuella utgiftsområdet.

Näringspolitik

Inledningsvis kan utskottet konstatera att det övergripande målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68). För att tydliggöra sambandet mellan mål, insatser, resultat och regeringens budget presenterar regeringen näringspolitiken under tre delmål. Utskottet har tidigare år framfört att regeringen numer strukturerar sin redogörelse för indikatorer, resultat och bedömningar på ett överlag tydligt sätt. Det är utskottets uppfattning att det även i år finns en genomtänkt struktur i resultatredovisningen med underrubriker som relaterar till de mål riksdagen har beslutat om.

När det gäller de indikatorer som används noterar utskottet att ett antal sådana saknar nya data i årets resultatredovisning. Till att börja med saknar indikatorerna Andel företag med innovationsverksamhet och Andel företag med innovationssamarbeten nya data och det framgår inte av resultatredovisningen varför det är så. Detta innebär att två av totalt fem indikatorer för delmålet Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse saknas i år. Vidare noterar utskottet att nya data för indikatorn Tillväxthinder för småföretag endast redovisas vart tredje år. Enligt utskottets uppfattning uppstår det därmed svårigheter att bedöma utvecklingen mot delmålen när flera indikatorer återkommande saknar aktuella data. Det vore därför önskvärt att regeringen ser över huruvida indikatorerna är konstruerade på ett ändamålsenligt sätt för att beskriva rörelsen mot måluppfyllelse. I de fall nya data saknas för en indikator bör orsaken till detta framgå av resultatredovisningen samtidigt som eventuella konsekvenser av att denna data saknas diskuteras. Detta skulle tydliggöra kopplingen mellan indikatorer, resultat och bedömningen av måluppfyllelsen.

Förra året framförde utskottet att det ser positivt på att användningen av tabeller och diagram har ökat på flera ställen i resultatredovisningen. Utskottet ser dessvärre inte samma utveckling i årets resultatredovisning utan kan konstatera att det totala antalet tabeller och diagram är oförändrat jämfört med förra årets resultatredovisning. Samtidigt vill utskottet framhålla att det ser positivt på att uppdragsmålen i Rises ägaranvisningar i år redovisas i en tabell i stället för i punktform. Det bidrar till en tydligare överblick över målnivåer

och uppnådda resultat. Dessutom underlättar tabellen ytterligare uppföljning över tid då utvecklingen kan redovisas på ett mer systematiskt sätt från år till år.

I detta sammanhang vill utskottet även framhålla att det finns mer information i resultatredovisningen som skulle kunna redovisas i tabeller. Precis som utskottet påtalade förra året skulle t.ex. Regelrådets bedömningar av hur många konsekvensutredningar som uppfyller kraven i konsekvensutredningsförordningen med fördel kunna redovisas i en tabell. Då skulle utvecklingen bättre kunna följas över tid. Av detta skäl vill utskottet även framföra att regeringen bör se över huruvida resultaten av den verksamhet som bedrivs inom de relativt nyinrättade förenklings- och implementeringsråden kan redovisas i tabellform.

Vidare har utskottet tidigare framfört att regeringen i högre grad bör ange från vilket anslag som pengar har avsatts för att finansiera en viss insats. Utskottet kan dock konstatera att antalet sådana redogörelser har minskat i årets resultatredovisning jämfört med förra året. Då redovisades finansieringsanslag under rubrikerna Stöd till forskning och innovation via Vinnova för ökad innovationsförmåga, Insatser via industriforskningsinstitut, Information och rådgivning samt Ungas entreprenörskap. I år finns endast hänvisningar till anslag under rubrikerna Insatser via forskningsinstitut och Ungas entreprenörskap. När hänvisningarna till finansieringsanslag minskar försämras möjligheten för läsaren att förstå sambandet mellan avsatta medel och ett visst utfall. Utskottet vidhåller därmed sitt tidigare önskemål om att finansieringsanslagen för genomförda insatser bör anges i högre utsträckning.

När det gäller regeringens redogörelser för de effekter som genomförda insatser har haft kan utskottet konstatera att resultatredovisningen överlag, likt förra året, innehåller sådana beskrivningar i relativt begränsad omfattning. Ett exempel på när en sådan beskrivning saknas finns i avsnitt 3.3.1 under rubriken Myndigheters bemötande och service ska vara företagsanpassat och väl fungerande. Här redogörs bl.a. för att länsstyrelserna tagit fram en webb-utbildning för sina anställda samt att insatser görs för att minska skillnader i bedömningar av kontrollverksamheter. Däremot saknas en redogörelse för utfallet av dessa insatser och vad det i så fall inneburit för utvecklingen av företagens konkurrenskraft. Utskottet ser därför anledning att upprepa sin önskan om att regeringen anstränger sig för att redovisa effekter av genomförda insatser där detta är möjligt. Det skulle skapa en större förståelse för hur genomförda insatser bidrar till en rörelse mot, eller ifrån, delmålen.

Avslutningsvis noterar utskottet att regeringen i avsnitt 3.4 under rubriken Uppfyllelse av det näringspolitiska målet anför att året präglats av hög inflation, det osäkra omvärldsläget och de effekter detta inneburit för näringslivet. Utskottet saknar dock en beskrivning av vilka effekter som avses och vad dessa i så fall innebär för uppfyllelsen av det näringspolitiska målet. Utskottet har framfört liknande synpunkter tidigare år.

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att resultatredovisningen lämnas i förhållande till det mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande som beslutades hösten 2022 (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:98), vilket är en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. I likhet med tidigare år presenterar regeringen utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande under fem delmål för att tydliggöra sambandet mellan mål, insatser, resultat och regeringens budget. Varje delmål har i sin tur indikatorer som avser att visa den årliga utvecklingen inom respektive delmål.

När det gäller delmålet Effektivisera den inre marknaden har utskottet vid flera tidigare tillfällen anfört att redovisningen av indikatorerna Genomförande av grön omställning och Genomförande av EU-lagstiftning varit bristfällig eller rent av obefintlig. Utskottet ser därför positivt på att regeringen nu har sett över huruvida dessa indikatorer är ändamålsenliga. Utskottet kan konstatera att regeringen kommit till slutsatsen att dessa indikatorer varit för generella och att det funnits en brist på tillgänglig data, och att de därmed har tagits bort. Utskottet vill dock uppmärksamma att den borttagna indikatorn Genomförande av EU-lagstiftning i avsnitt 4.3.4 Effektivisera den inre marknaden fortfarande står angiven som bedömningsgrund för uppfyllelsen av det nyss nämnda delmålet.

Vidare har utskottet vid flertalet tillfällen påtalat att avsnittet som rör delmålet En välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur innehåller vaga beskrivningar av resultaten. Förra året efterfrågade utskottet en utveckling av avsnittet avseende redovisningen av vilka resultat som uppnåts. Detta rörde särskilt indikatorerna för samverkan inom svensk standardisering och deltagande i europeisk och internationell standardisering. Utskottet kan konstatera att avsnittet har utvecklats något rent textmässigt sedan föregående år, vilket får ses som positivt. Däremot är redovisningen av resultaten för de nämnda indikatorerna tillsammans med indikatorn för deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer fortfarande mycket vaga. Ett exempel är att det under rubriken Deltagande i europeisk och internationell standardisering inte redovisas några genomförda insatser under året. Snarare beskrivs svenska standardiseringsorganisationers starka ställning inom den internationella standardiseringen. Ett annat exempel är att det under rubriken Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer beskrivs att Swedac genomgått en referentbedömning som resulterat i sju avvikelser. Det framgår dock inte vad sju avvikelser innebär i detta sammanhang och huruvida det är positivt eller negativt i förhållande till måluppfyllelsen. Sammantaget vidhåller utskottet sin ståndpunkt att avsnittet med fördel kan utvecklas när det gäller redovisningen av vilka resultat som uppnåts.

Utskottet noterar vidare att det helt saknas hänvisningar till vilka anslag som finansierat de insatser som redogörs för i resultatredovisningen. Utskottet

vill framhålla att regeringen med fördel skulle kunna redovisa finansieringsanslagen för genomförda insatser i högre utsträckning, vilket skulle stärka läsarens möjligheter att förstå sambandet mellan avsatta medel och ett visst utfall.

När det gäller återrapporteringen från Business Sweden har utskottet tidigare anført att det ser positivt på att den under senare år har förbättrats med tydligare fokus på uppnådda resultat på effektnivå. Samtidigt har utskottet framfört att det funnits områden där en ökad förståelse för utvecklingen över en längre tid kan vara av värde. Precis som utskottet framhöll förra året skulle Business Swedens nöjd kund-index med fördel kunna redovisas i en tabell. På så sätt skulle utvecklingen kunna följas över tid i stället för att, som i dag, endast återge en bild av hur det ser ut jämfört med året innan. Ett gott exempel på hur en sådan tabell skulle kunna se ut är redovisningen av Swedacs nationella kundnöjdhet. Utskottet kan även konstatera att insatser redovisas i relativt hög utsträckning i avsnittet och att användningen av underrubriker ökat något sedan förra året, vilket ytterligare förbättrat tydligheten och läsbarheten.

Avslutningsvis kan utskottet konstatera att redovisningen av effekterna av genomförda insatser i resultatredovisningen överlag är relativt begränsad. Ett av flera exempel på när en effektbeskrivning saknas finns i avsnittet 4.3.4 Effektivisera den inre marknaden. I avsnittet beskrivs bl.a. att 69 nya svenska föreskrifter anmälades inom ramen för proceduren för tekniska föreskrifter och att 9 utav dessa ledde till reaktioner från kommissionen eller en annan medlemsstat. Det saknas dock redogörelser för vad detta innebär och information om på vilket sätt detta påverkar den inre marknads funktionssätt. Utskottet vill understryka att det finns en viktig poäng med att effekterna av genomförda insatser redovisas och önskar att regeringen anstränger sig för att sammanställa sådan information där det är möjligt. På så sätt skulle kopplingen mellan genomförda insatser, deras effekter och bedömningen av måluppfyllelsen tydliggöras.

Redovisade tillkännagivanden

Propositionen

I budgetpropositionen för 2026 utgiftsområde 24 redogör regeringen för tre tillkännagivanden som av regeringen bedöms som slutbehandlade. I propositionen redovisas att riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen bör pröva att använda solnedgångsklausuler då nya lagar och regler införs (bet. 2019/20:NU16, rskr. 2019/20:287). I ett nytt tillkännagivande har detta upprepats (bet. 2021/22:NU16, rskr. 2021/22:191). Regeringen anför att den delar uppfattningen att uppföljning av regler är angeläget. Det nuvarande målet att kostnaderna som följer av regler ska minska som andel av BNP och att kostnadsutvecklingen ska vara lägre än i omvärlden har upplevts som komplext. Regeringen gav därför 2024 Tillväxtverket i uppdrag att ta fram förslag till ett nytt mätbart mål för förenklingspolitiken som kan ersätta det

nuvarande målet, vilket Tillväxtverket rapporterade den 5 maj 2025 (Å2024-3548). Vidare anger regeringen att den i närtid har infört tidsbegränsad bolagsrättslig lagstiftning vilken efter en utvärdering har gjorts permanent (prop. 2022/23:139, bet. 2023/24:CU5, rskr. 2023/24:36). Regeringen uppger ytterligare exempel på tidsbegränsad lagstiftning med efterföljande utvärdering bl.a. på det rättspolitiska området (bl.a. prop. 2024/25:51, bet. 2024/25:JuU21, rskr. 2024/25:149 och prop. 2024/25:175, bet. 2025/26:JuU2, rskr. 2025/26:1). Regeringen anser mot den bakgrunden att tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har även tillkännagett för regeringen att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att förenkla företagandet och öka den digitala samverkan mellan myndigheter (bet. 2019/20:NU16, rskr. 2019/20:287). Regeringen framför att den delar uppfattningen att ökad digital samverkan mellan myndigheter är angelägen och att den med anledning av tillkännagivandet har vidtagit ett flertal åtgärder, bl.a. i form av förstärkning av verksamt.se och uppdrag till olika myndigheter. Åtgärderna har redovisats till riksdagen, senast i skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 (skr. 2024/25:75 s. 353 och 354). Regeringen gav den 24 april 2025 Tillväxtverket i uppdrag att följa upp och redovisa hur regeringens förenklingspolitiska mål om digitalisering (skr. 2021/22:3) uppfylls över tid (KN2025/00951). Genom det beslutet och tidigare åtgärder anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Utskottets bedömning

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen, utgiftsområde 24 Näringsliv, redogör för sina bedömningar när det gäller tre tillkännagivanden. Samtliga redovisas som slutbehandlade. Utskottet har inte något att invända mot regeringens bedömningar.

Statens budget inom utgiftsområde 24

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 24 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Inledning

Den 26 november 2025 fattade riksdagen beslut om statsbudgetens ramar för de olika utgiftsområdena för 2026 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområdena för 2027 och 2028 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65).

Tabell Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen			
		S	V	C	MP
2026 (föreslagen ram)	8 955	55	620	1 055	±0
2027 (beräknad ram)	8 707	450	620	1 047	±0
2028 (beräknad ram)	9 229	450	620	1 037	±0

Av tabellen ovan framgår regeringens och motionärernas förslag till ram för utgiftsområde 24 Näringsliv för 2026 och motsvarande beräkningar för 2027 och 2028. Andra uppfattningar än regeringens om utgiftsramarnas storlek redovisas i partimotionerna 2025/26:3551 (S), 2025/26:2792 (V), 2025/26:3811 (C) och 2025/26:3770 (MP).

Finansutskottet beslutade den 25 september 2025 att ge övriga utskott möjlighet att yttra sig över budgetpropositionen för 2026 samt de motioner om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Näringsutskottet yttrade sig till finansutskottet den 6 november 2025 (yttr. 2025/26:NU2y). I yttrandet förordar näringsutskottet att finansutskottet ska tillstyrka regeringens förslag i budgetpropositionen när det gäller ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP). Finansutskottet justerade betänkandet om utgiftsramarna (bet. 2025/26:FiU1) den 20 november 2025.

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Utgångspunkten för beredningen är att ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv är fastställd till 8 955 115 000 kronor för 2026 (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Regeringens förslag till fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet framgår av tabellen i bilaga 2. I bilagan redovisas också de förslag som finns i motionerna 2025/26:3593 (S), 2025/26:3177 (V), 2025/26:3736 (C) och 2025/26:3782 (MP). Enligt förslaget i propositionen kompletteras fyra av anslagen inom utgiftsområdet med beställningsbemyndiganden för att regeringen ska kunna ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren (se bilaga 3).

I det följande redovisas inledningsvis utgiftsområdets omfattning och vad regeringen anför om politikens inriktning. Därefter redogörs för regeringens överväganden om vart och ett av de 29 anslagen inom utgiftsområdet, de föreslagna bemyndiganden som är kopplade till anslagen, bemyndigande för kapitaltillskott till stiftelsen Norrlandsfonden samt övriga bemyndiganden. Därefter refereras de motioner som innehåller alternativa förslag till anslagsfördelning och bemyndiganden.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar områdena Näringspolitik samt Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Politikens inriktning

Inledning

I budgetpropositionen redovisar regeringen inriktningen för såväl näringspolitiken som politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande. I detta avsnitt sammanfattas huvuddragen i denna redovisning. För regeringens fullständiga redogörelse av politikens inriktning hänvisas till propositionen.

Näringspolitik

I propositionen konstaterar regeringen att den svenska konkurrenskraften står sig väl trots en orolig omvärld med hög inflation och geopolitiska spänningar. Exportutvecklingen har varit stabil och produktiviteten i näringslivet har ökat, samtidigt som konkurserna varit många och kapitalförsörjningen försämrats. För att stärka näringslivets motståndskraft framhåller regeringen vikten av att investeringsviljan bibehålls och att ramvillkoren utvecklas så att de möter samtidens utmaningar. Ett gott företagsklimat, med enklare regler, snabbare tillståndsprocesser och bättre kompetensförsörjning är avgörande för fler jobb, ökad tillväxt och en framgångsrik klimatomställning.

Av propositionen framgår att regelförenklingar är en viktig del i att skapa goda villkor för Sveriges företagare. De områden som regeringen lyfter fram som prioriterade är effektivare tillståndsprocesser, digitalisering av myndighetskontakter och en digital identitetsplånbok för organisationer. Även miljö-tillståndsprövningen ska stärkas genom en ny prövningsmyndighet och ökade resurser, vilket ska ge industrin bättre möjligheter att investera och ställa om till fossilfria processer. Vidare initieras särskilda satsningar för att underlätta test och utveckling av ny teknik genom regelundantag. Regeringen stärker också arbetet inom EU för att minska regelbördan och driver på i frågor som rör energi, klimat och digitalisering.

Regeringen framhåller vidare att små och växande företag är centrala för jobbskapande och innovation. För att underlätta för dessa företag ska t.ex. den digitala portalen verksamt.se utvecklas till en heltäckande tjänst för samtliga branscher. Samtidigt ska Bolagsverket utveckla sin tjänst för digital inlämning av årsredovisningar för att underlätta för företag och motverka oegentligheter. Särskilda insatser görs för att främja kvinnors och ungas företagande. Den ekonomiska jämställdheten lyfts i propositionen fram som en del i en starkt konkurrenskraft.

För att värna en väl fungerande konkurrens vill regeringen motverka osund konkurrens från offentliga aktörer och förbättra möjligheterna att pröva företagskoncentrationer som riskerar att hämma konkurrensen. Konkurrensverket

ges också nya verktyg för att analysera och besluta om konkurrensfrämjande åtgärder på marknader som inte fungerar tillfredsställande.

Regeringen framhåller vidare behovet av att Sverige visar ledarskap inom strategiska tekniker, särskilt artificiell intelligens (AI), som är avgörande för innovation och produktivitet. Samtidigt betonas betydelsen av Sveriges förmåga att hantera immateriella rättigheter och tillgångar för att konkurrenskraften ska kunna stärkas.

I propositionen anförts att näringslivet ska bidra till samhällets beredskap och försörjning av kritiska varor. Därför inrättas en ny beredskapssektor för industri, byggande och handel, där bl.a. Tillväxtverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU) blir beredskapsmyndigheter. Samtidigt förstärks arbetet mot organiserad brottslighet och ekonomiska oegentligheter. Nya regler om näringsförbud för personer som ägnat sig åt systematisk brottslighet föreslås träda i kraft 2026. Bolagsverket får ökade resurser för att utveckla registret över verkliga huvudmän och för att förenkla avvecklingen av företag som används som brottsverktyg.

Regeringen framhåller vidare att svensk industri har en ledande roll i den gröna och digitala omställningen. Potentialen i offentligt-privat partnerskap (public-private partnership) inom t.ex. fordons- och läkemedelsindustrin lyfts fram som ett sätt att attrahera investeringar, locka nya etableringar och stärka exportmöjligheterna. Fordonsindustrins elektrifiering och batteriförsörjning pekas ut som avgörande för konkurrenskraften. Det statliga kreditgaranti-programmet för stora gröna industriinvesteringar har bidragit till viktiga satsningar, men regeringen begär inte några nya bemyndiganden för 2026 utan begränsar programmet till redan ingångna avtal.

Tillgången till mineral och metaller anges vidare vara avgörande för klimatomställningen och Sveriges beredskap. Regeringen vill öka prospekteringen och på ett hållbart sätt etablera fler gruvor samt attrahera utländska investeringar. Ett cirkulärt nyttjande av resurser ska säkerställas, samtidigt som utökad geologisk information ska locka fler investeringar. EU:s nya råvaruförordning bedöms stärka försörjningstryggheten, och Sverige ska spela en aktiv roll i detta arbete.

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Regeringen framhåller att internationell handel är grundläggande för Sveriges konkurrenskraft, tillväxt, jobbskapande och klimatarbete samt att den har stor säkerhetspolitisk betydelse. Den geopolitiska utvecklingen med ökade handelskonflikter och konkurrens om råvaror och teknik har tydliggjort handelspolitikens centrala roll för ekonomisk säkerhet. Mot bakgrund av att fri och regelbaserad handel utmanas mer än på länge prioriteras en reformering av WTO och att nya frihandelsavtal ska ingås.

Osäkerheten på världsmarknaden har ökat, särskilt till följd av höjda amerikanska importtullar. Uppgårelsen mellan USA och EU om en tullsats på 15 procent minskar visserligen osäkerheten men bedöms vara skadlig för svensk export.

EU:s inre marknad utgör världens största gränsfria ekonomi och är avgörande för både Sveriges och EU:s konkurrenskraft. Regeringen framhåller därför vikten av den nya inre marknadsstrategin för att stärka företagens villkor och främja tillväxt. Handel och innovation pekas också ut som förutsättningar för att nå de globala målen i Agenda 2030 och Parisavtalet.

Regeringen uppger vidare att den fortsätter att prioritera åtgärder för att uppnå målen i strategin för utrikeshandel, investeringar och global konkurrenskraft som beslutades 2023. Det ska ge svenska företag bättre möjligheter att växa och möta nya utmaningar, inte minst i den gröna och digitala omställningen och på tillväxtmarknader.

Synergierna mellan handelspolitik, export- och investeringsfrämjande och utvecklingssamarbete ska stärkas för att företag ska kunna bidra till hållbar utveckling även i låg- och medelinkomstländer. Detta anges vara en viktig del av regeringens arbete för att stärka Sveriges samlade bidrag till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och Parisavtalets klimatmål.

Vidare lyfts sambanden mellan näringslivs- och Sverigefrämjande fram. En faktabaserad och positiv Sverigebild bedöms gynna näringslivet och öka motståndskraften mot desinformation.

Slutligen framhålls betydelsen av att attrahera internationell kompetens, särskilt inom tekniksektorn, då bristande tillgång till rätt kompetens är ett stort hinder för omställning och export. Regeringen har därför vidtagit åtgärder för att stärka företagens möjligheter att rekrytera kvalificerad arbetskraft, inklusive tekniktalanger från andra länder.

Anslag och bemyndiganden för 2026

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 8 955 115 000 kronor till utgiftsområde 24 Näringsliv för 2026. Hur beloppet fördelas på de olika anslagen inom utgiftsområdet framgår nedan och av bilaga 2. För fyra av anslagen föreslår regeringen att den ska bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren. Förslagen till bemyndiganden redovisas i bilaga 3.

Anslaget 1:1 Verket för innovationssystem får användas för myndighetens förvaltningsutgifter. För att förstärka arbetet med regelförenkling och snabbare tillståndprocesser ökas anslaget med 7 miljoner kronor. För vägledning om immateriella tillgångar med koppling till forskning och innovation ökas anslaget med 7 miljoner kronor. För etablering av en försvarsinnovationsenhet ökas anslaget med 4 miljoner kronor. Därutöver ökas anslaget med 5 miljoner kronor genom pris- och löneomräkning. Regeringen föreslår att knappt 310 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling får användas för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna insatser. Anslaget får även användas för statsbidrag till RISE Research Institutes of Sweden AB

(Rise) för riksmätplatser. För medfinansiering av en AI-fabrik ökas anslaget med 20 miljoner kronor. Anslaget ökas även med 8 miljoner kronor för andra riktade åtgärder. Regeringen föreslår att drygt 3 439 miljoner kronor anvisas till anslaget. Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att under 2026 för anslaget 1:2 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst ca 3 931 miljoner kronor 2027–2031. Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt.

Anslaget 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel får användas för utgifter för statsbidrag för RISE Research Institutes of Sweden AB samt dess del- och helägda dotterbolag, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet samt vissa omstruktureringsutgifter för Rise-instituten. Anslaget minskas med 43 miljoner kronor för strategiska kompetensmedel. Anslaget minskas även med knappt 4 miljoner kronor till följd av att medel förs över till SGU för en förstudie om utvinningstekniker. Regeringen föreslår att knappt 813 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:4 Tillväxtverket får användas för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor. För långsiktig förvaltning av verksamt.se ökas anslaget med drygt 9 miljoner kronor. För branschanpassad guidning till tillstånd ökas anslaget med 10 miljoner kronor. För publicering av handläggningstider ökas anslaget med 2 miljoner kronor. För arbete med regelförenkling och snabbare tillståndprocesser ökas anslaget med knappt 19 miljoner kronor, för förenklingar inom dagligvaruhandeln ökas anslaget med 2 miljoner kronor och för uppgiften som sektorsansvarig beredskapsmyndighet ökas anslaget med knappt 21 miljoner kronor. Med anledning av avvecklingen av Nämnden för hemslöjdsfrågor och överföringen av myndighetens uppgifter till Statens kulturråd minskas anslaget med 200 000 kronor. Regeringen föreslår att drygt 489 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:5 Näringslivsutveckling får användas för näringslivsfrämjande åtgärder. Anslaget ökas med 380 miljoner kronor till följd av ett kapitaltillskott till stiftelsen Norrlandsfonden. Anslaget ökas även med 10 miljoner kronor för arbetet med framtidens entreprenörer och företagare. För produktionshöjande insatser hos små och medelstora företag ökas anslaget med 5 miljoner kronor och för näringslivssamarbete för effektivare och snabbare grön och cirkulär industriproduktion ökas anslaget med 15 miljoner kronor. För ett indrag av medel för upphörd verksamhet minskas anslaget samtidigt med 24 miljoner kronor. För arbetet med näringslivsfrämjande insatser ökas anslaget med 1 miljon kronor. Regeringen föreslår att knappt 620 miljoner kronor anvisas totalt till anslaget. Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att under 2026 för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst ca 74 miljoner kronor 2027–2029. Regeringen begär också ett bemyndigande att

under 2026 besluta om tillskott till Stiftelsen Norrlandsfonden med högst 380 miljoner kronor. Detta redogörs närmare för i det följande under rubriken Stiftelsen Norrlandsfonden.

Anslaget 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser får användas för myndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget ökas med drygt 2 miljoner kronor genom pris- och löneomräkning samt med 300 000 kronor för myndighetens övertagande av visst statistikansvar från Statistiska centralbyrån inom ämnesområdet näringsverksamhet och utrikeshandel. Regeringen föreslår att knappt 77 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:7 Turismfrämjande får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB. Regeringen föreslår att knappt 115 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning får användas för myndighetens förvaltningsutgifter. För en förstudie om utvinningstekniker ökas anslaget med knappt 4 miljoner kronor genom en överföring från anslaget 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel. För stärkt kartläggning av malm-potentiella områden och förbättrad konkurrenskraft för Sverige inom prospektering ökas anslaget med 20 miljoner kronor. Därutöver ökas anslaget med knappt 9 miljoner kronor genom pris- och löneomräkning. Regeringen föreslår att knappt 391 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning. Regeringen föreslår att knappt 6 miljoner kronor anvisas till anslaget. Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att under 2026 för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 miljoner kronor 2027 och 2028.

Anslaget 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar. Regeringen föreslår att 14 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:11 Bolagsverket får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden, förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande, förvaltning och utveckling av register för rapportering av betalningstider, utveckling av en nationell ombudstjänst för företag och fysiska personer samt för att utöka analyskapacitet och samverkan i arbetet mot ekonomisk brottslighet och finansiering av terrorism. Anslaget får även användas för att täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående. För att förenkla för företagen genom utveckling av en digital identitetsplånbok för organisationer ökas anslaget med 24 miljoner kronor och med 2 miljoner kronor för att kunna omhänderta årsredovisningar i elektroniskt format enligt EU-direktivet om företagens hållbarhetsrapportering. Anslaget ökas även med 5 miljoner kronor för kostnader för ersättningar till

likvidatorer. För utveckling av rutiner för inhämtning av information från domstolar samt en pilotstudie om digital överföring ökas anslaget med 1 miljon kronor. För Bolagsverkets arbete med att tillgodose kraven gällande registret över verkliga huvudmän i EU:s nya regelverk mot penningtvätt och finansiering av terrorism ökas anslaget med 34 miljoner kronor. För utveckling av en kostnadsfri tjänst för digital ingivning av årsredovisningar ökas anslaget med 17 miljoner kronor. Regeringen föreslår att drygt 228 miljoner kronor anvisas totalt till anslaget för 2026.

Anslaget 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien får användas för utgifter för statsbidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens (Iva) grundläggande verksamhet. Regeringen föreslår att drygt 12 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:13 Konkurrensverket får användas för myndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget ökas med 11 miljoner kronor för skärpt konkurrenstillsyn genom att tillämpa ett nytt bredare konkurrensverktyg. Regeringen föreslår att knappt 235 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2026.

Anslaget 1:14 Konkurrensforskning får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får också användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får även användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor. Regeringen föreslår att knappt 11 miljoner kronor anvisas till anslaget. Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att under 2026 för anslaget 1:14 Konkurrensforskning ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst ca 10 miljoner kronor 2027–2029.

Anslaget 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal. Regeringen föreslår att knappt 40 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande. För en tillfällig förstärkning för att hantera pågående projekt i bolagsportföljen ökas anslaget med 20 miljoner kronor för 2026. Regeringen föreslår att knappt 39 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda företag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny eller befintlig statlig företagsverksamhet. Regeringen föreslår att 11 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ. Regeringen föreslår att knappt 17 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:19 Finansiering av rättegångskostnader får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller i vilka Konkurrensverket för talan. Regeringen föreslår att 18 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation får användas för utgifter för statsbidrag till Almi AB, för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning. Anslaget får även användas för kapitaltillskott för återflöde från EU:s riskkapitalfonder till Almi AB. Regeringen föreslår att drygt 269 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:21 Patent- och registreringsverket får användas för myndighetens förvaltningsutgifter. För stärkt hantering av immateriella tillgångar ökas anslaget för 2026 med 2 miljoner kronor och för kunskapshöjande insatser om immateriella tillgångar med 3 miljoner kronor. Anslaget ökas också med drygt 9 miljoner kronor genom pris- och löneomräkning. Regeringen föreslår att drygt 371 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 1:22 Stöd vid korttidsarbete får användas för utbetalningar av tidsbegränsat stöd till arbetsgivare i enlighet med lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och den tillfälliga lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall. Anslaget får även användas för utbetalningar av omställningsstöd till företag i enlighet med lagen (2020:548) om omställningsstöd. Anslaget får även användas för utbetalningar för omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag. Anslaget minskas med 265 miljoner kronor 2026 för att närmare återspegla förväntad åtgång. Regeringen föreslår att 100 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet får användas för myndighetens förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att drygt 37 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 2:2 Kommerskollegium får användas för myndighetens förvaltningsutgifter. För att Kommerskollegium ska kunna fullgöra sitt ansvar inom det civila försvaret som sektorsansvarig beredskapsmyndighet ökas anslaget med 13 miljoner kronor för 2026. Anslaget ökas även med drygt 2 miljoner kronor genom pris- och löneomräkning. Regeringen föreslår att drygt 130 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företagsaffärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får också användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Vidare får anslaget användas för utgifter för infrianden av exportkreditgarantier till Ukraina upp till de belopp som motsvarar de avgifter som garanti-tagarna har betalat. För att möjliggöra Svenska institutets arbete med talang-

attraktion minskas anslaget med 15 miljoner kronor 2026 samtidigt som anslaget 1:9 Svenska institutet inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan ökas med motsvarande belopp. För utgifter för infrianden av exportkreditgarantier till Ukraina till den del som motsvarar de avgifter som garantitagarna har betalat ökas anslaget med 88 miljoner kronor 2026. Regeringen föreslår att drygt 568 miljoner kronor anvisas totalt till anslaget.

Anslaget 2:4 Investeringsfrämjande får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området. Regeringen föreslår att knappt 108 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i de internationella handelsorganisationerna Världshandelsorganisationen (WTO), Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO) och Internationella byrån för utställningar (BIE) i Paris. Regeringen föreslår att knappt 24 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 2:6 Bidrag till standardiseringen får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund. Regeringen föreslår att drygt 45 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Anslaget 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning får användas för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate). För att täcka underskottet i CIRR-systemet ökas anslaget 2026 med 319 miljoner kronor. Regeringen föreslår att 419 miljoner kronor anvisas till anslaget.

Stiftelsen Norrlandsfonden

Stiftelsen Norrlandsfonden (Norrlandsfonden) förvaltar ett kapital på cirka 1,8 miljarder kronor och erbjuder marknadskompletterande lån och kan finansiera såväl nyetablering av företag som utveckling och expansion i befintliga företag. Finansieringslösningarna riktar sig till små och medelstora företag i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län. Till följd av att konjunkturen inte återhämtat sig i den takt som förväntats anser regeringen att fler insatser bör genomföras för att stödja näringslivets gröna omställning och bostadspolitisk utveckling. Genom att öka tillgången till kapital kan fler bostadsprojekt påbörjas, vilket innebär att efterfrågan på arbetskraft inom bygg-, byggmaterial- och installationssektorena ökar och att näringslivets förutsättningar stärks. För att stärka den långsiktiga utlåningskapaciteten anser regeringen att ett kapitaltillskott bör göras till Norrlandsfonden. Regeringen begär därför ett bemyndigande att under 2026 besluta om ett tillskott till Norrlandsfonden med högst 380 miljoner kronor.

Övriga bemyndiganden

Regeringen begär ett bemyndigande om att under 2026 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 650 miljarder kronor. Regeringen begär även bemyndiganden om att under 2026 ställa ut kreditgarantier dels för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 miljarder kronor, dels för att säkra tillgången på råvaror med högst 12 miljarder kronor.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för försvarsmaterielexport till den ukrainska staten som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 miljoner kronor. Regeringen begär även ett bemyndigande för att ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 1 776 miljoner kronor.

Vidare föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 miljarder kronor.

Motionerna

Socialdemokraterna

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1 förordas att riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 24 enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Av tabellen framgår att motionärerna föreslår ett nytt anslag, Svensk tillväxtpakt, och att anvisade medel för utgiftsområdet totalt bör uppgå till 9 010 115 000 kronor. Det är 55 000 000 kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen.

Motionärerna förordar att anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling ökas med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I motionen framförs att dessa pengar behövs för insatser inom strategiska tekniker.

Motionärerna förordar vidare att anslaget 1:4 Tillväxtverket minskas med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Motionärerna avvisar de medel för regelförenkling och branschpassad guidning om 30 miljoner kronor som ingår i anslaget medan 25 miljoner kronor anvisas till en konkursakut.

Anslaget 1:5 Näringslivsutveckling föreslår motionärerna ska minskas med 395 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I motionen framförs att regeringen flyttar 380 miljoner kronor från utgiftsområde 18 anslaget 1:1 Bostadspolitisk utveckling till anslaget 1:5 Näringslivsutveckling till förmån för ett kapitaltillskott till Norrlandsfonden. Motionärerna avvisar denna flytt liksom att 15 miljoner kronor av anslaget ska gå till utvärdering av näringspolitiska insatser. De anför att det inom staten redan finns flera myndigheter med uppdrag att följa upp och utvärdera statlig verksamhet.

När det gäller anslaget 1:7 Turismfrämjande förordas att det ökas med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Ökningen är för att bättre marknadsföra Sverige som besöksland.

Inom anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning förordas att regeringens tillskjutna medel om 20 miljoner kronor för prospektering i stället ska användas för prioriterade CRMA-projekt.

Anslaget 1:11 Bolagsverket föreslås ökas med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Ökningen ska stärka arbetet med att motverka att företag används som brottsverktyg.

Anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet föreslås vidare ökas med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Satsningen behövs, enligt motionärerna, för att öka svenska företags möjligheter att hitta nya marknader och att hjälpa nya företag att börja exportera.

Även anslaget 2:4 Investeringsfrämjande verksamhet föreslås ökas med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I motionen framförs att fler utländska aktörer ska kunna etablera verksamhet i Sverige.

Som nämnts lägger motionärerna även fram förslag om ett nytt anslag: anslaget 99:1 Svensk tillväxtpakt. De anser att 300 miljoner kronor bör anvisas för 2026 till detta anslag för arbetet med en svensk tillväxtpakt.

Avslutningsvis föreslås i motionens yrkande 3 att riksdagen ska bemyndiga regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 80 miljarder kronor.

Vänsterpartiet

I partimotion 2025/26:3177 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) förordas att riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 24 enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Av tabellen framgår att motionärerna föreslår ett nytt anslag, Program för grön omställning inom pappersindustrin, och att anvisade medel för utgiftsområdet totalt bör uppgå till 9 575 115 000 kronor. Det är 620 000 000 kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen.

När det gäller anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling anför motionärerna att de vill öka arbetet med forskning på hållbara byggmaterial som ersätter fossila byggmaterial som cement, stål och betong. Därmed föreslås en ökning av anslaget med 35 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Anslaget 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel föreslås ökas med 73 miljoner kronor. I motionen anfördes att många viktiga innovationer kommer från små företag, ändå är det ofta stora företag som får stöd att tillämpa sin forskning i de statliga labben. Små företag har varken tiden, resurserna eller kapaciteten och behöver stöd i detta. Motionärerna föreslår därför en satsning via Rise för att komma åt problemet.

Anslaget 1:5 Näringslivsutveckling föreslås ökas med 122 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag. Ökningen innefattar stöd till dels kooperativt företagande (57 miljoner kronor), dels kvinnors företagande (65 miljoner

kronor) för att underlätta yrkesnätverkande mellan kvinnor och stödja kvinnors innovation.

Vidare förordar motionärerna en ökning av anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning med 20 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag. Ökningen ska användas för att förstärka myndighetens arbete med att kartlägga förekomsten av innovationskritiska metaller.

När det gäller anslaget 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation förordas en ökning med 120 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för att Almi ska kunna påbörja ett arbete med att förbättra små företags möjligheter att få finansiering.

Som nämnts lägger motionärerna även fram förslag om ett nytt anslag: anslaget 99:1 Program för grön omställning inom pappersindustrin. De anser att 250 miljoner kronor bör anvisas för 2026 till detta anslag för att stötta en grön omställning av pappersindustrin.

Centerpartiet

I kommittémotion 2025/26:3736 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) förordas att riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 24 enligt förslaget i tabellen i motionen. Av tabellen framgår att anvisade medel för utgiftsområdet bör uppgå till 10 010 415 000 kronor. Det är 1 055 300 000 kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen.

Anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling föreslås ökas drygt 1 miljard kronor för 2026. Motionärerna framhåller att ökningen avser satsningar på stärkt innovation och stipendier för elitforskare inom AI.

Vidare föreslås anslaget 1:4 Tillväxtverket ökas med 15 miljoner kronor för 2026 jämfört med regeringens förslag. Ökningen avser en satsning på att förstärka Regelrådet.

Till följd av ett större produktivitetsavdrag förordar motionärerna att den pris- och löneomräkning som regeringen använt avseende myndigheternas förvaltningsanslag och investeringsanslag sänks med 25 procent. Denna sänkning berör samtliga myndigheter inom utgiftsområdet och får således effekt på anslagen 1:4 Tillväxtverket, 1:8 Sveriges geologiska undersökning, 1:13 Konkurrensverket, 1:21 Patent- och registreringsverket, 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet och 2:2 Kommerskollegium.

Miljöpartiet

Av kommittémotion 2025/26:3782 av Katarina Luhr m.fl. (MP) framgår att motionärerna inte förordar några anslagsförändringar i förhållande till regeringens förslag. I motionen framställs däremot två yrkanden som rör kreditgarantier för gröna investeringar. I yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen även i fortsättningen ska ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar. I yrkande 2 föreslås vidare att riksdagen ska bemyndiga

regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 100 miljarder kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis uttrycka sitt stöd för den inriktning som regeringen redovisar i budgetpropositionen för utgiftsområde 24 Näringsliv. Det gäller både näringspolitiken och politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande. Likt regeringen vill utskottet framhålla att ett gott företagsklimat är en grundförutsättning för ekonomisk tillväxt. Utskottet instämmer därför i regeringens bedömning att det är viktigt att fortsätta utveckla ramvillkoren för näringslivet för att ge svenska företag bättre möjligheter att möta dagens och framtidens utmaningar. Utskottet välkomnar att regeringen arbetar aktivt för att stärka Sveriges konkurrenskraft och öka investeringsviljan hos svenska företag.

Utskottet vill samtidigt – likt vad som framgår av propositionen – framhålla att näringslivet även är en motor i klimatomställningen och därför behöver ges goda förutsättningar att fortsätta vara ledande i omställningen. Utskottet ser positivt på att regeringen prioriterar regelförenklingar och rensar i komplicerade regelverk för att göra det enklare att driva företag. Det handlar bl.a. om effektivare tillståndprocesser, digitalisering av myndighetskontakter och införandet av en digital identitetsplånbok för organisationer. Utskottet ser även positivt på att miljötillståndsprövningen stärks genom en ny prövningsmyndighet och ökade resurser. Detta kommer att ge industrin bättre möjligheter att investera och ställa om till fossilfria processer. Utskottet konstaterar också att regeringen initierar särskilda satsningar som ska underlätta test och utveckling av ny teknik genom regelundantag. Utskottet vill även framhålla vikten av att regeringen arbetar inom EU för att stödja unionens arbete med att minska regelbördan för företag.

Utskottet vill vidare lyfta fram de små och växande företagens betydelse för jobbskapande och innovation. Enligt utskottets uppfattning är det viktigt att dessa företag har goda förutsättningar att växa och skapa jobb. I detta sammanhang vill utskottet särskilt lyfta fram att Bolagsverket ska utveckla sin tjänst för digital inlämning av årsredovisningar, vilket bedöms kunna underlätta för företag och samtidigt motverka ekonomiska oegentligheter

När det gäller ekonomiska oegentligheter kan utskottet konstatera att arbetet med att hindra att företag används som brottsverktyg fortsätter och intensifieras. Nya regler om näringsförbud för personer som ägnat sig åt systematisk brottslighet föreslås träda i kraft 2026. Bolagsverket får också ökade resurser för att utveckla registret över verkliga huvudmän och förenkla avvecklingen av företag som används som brottsverktyg. Utskottet vill understryka betydelsen av detta arbete för att motverka företagsrelaterad brottslighet.

Utskottet välkomnar också regeringens ambition att visa ledarskap inom strategiska tekniker, som exempelvis AI. Dessa tekniker är avgörande för

innovation och produktivitet. Det innebär samtidigt att Sverige behöver ha god förmåga att hantera immateriella rättigheter och immateriella tillgångar för att stärka konkurrenskraften.

Näringslivet bidrar inte bara till jobb, tillväxt och välbefinnande utan har även en viktig funktion i fråga om att stärka samhällets beredskap och försörjning av kritiska varor. Regeringen aviserar därför en ny beredskapssektor för industri, byggande och handel, där bl.a. Tillväxtverket och SGU blir beredskapsmyndigheter. Det är tydliga exempel på att regeringen vidtar nödvändiga åtgärder för att stärka samhällets motståndskraft i kris och under höjd beredskap.

Utskottet konstaterar också att tillgången till mineral och metaller är avgörande både för klimatomställningen och för Sveriges beredskap. Utskottet välkomnar därför regeringens ambition att öka prospekteringen. Det kan bidra till att attrahera fler utländska investeringar och till att fler gruvor etableras på ett hållbart sätt.

När det gäller det statliga kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar konstaterar utskottet att programmet infördes för att möjliggöra långsiktiga investeringar i hållbar storskalig industriteknik. Samtidigt bör statliga åtaganden regelbundet omprövas för att säkerställa ändamålsenlighet och effektivitet. Regeringen uppger att programmet gäller investeringar där det är särskilt svårt att bedöma risker och samhällsekonomisk effektivitet. Regeringen begär därför inte några nya bemyndiganden för 2026, vilket innebär att kreditgarantiprogrammet begränsas till redan ingångna avtal. Utskottet står bakom denna bedömning.

När det gäller uttrikeshandeln kan utskottet konstatera att den osäkra geopolitiska utvecklingen medfört ökade handelskonflikter och ökad konkurrens om råvaror och teknik. Som utskottet ser det har detta tydliggjort handelspolitikens centrala roll för Sveriges konkurrenskraft, tillväxt, jobbskapande och klimatarbete. Handelspolitiken har även en stor säkerhetspolitisk betydelse. Den fria och regelbaserade handelsordningen utmanas dessvärre alltmer och utskottet instämmer i regeringens hållning att WTO bör reformeras och stärkas samtidigt som EU bör sluta nya frihandelsavtal med olika länder och regioner.

Utskottet vill i sammanhanget framhålla att det i hög grad är svenska företag och entreprenörer som skapar jobb, välbefinnande och välfärd. Goda möjligheter för svenska företag att bedriva internationell handel är därför avgörande för Sveriges globala konkurrenskraft. Konkurrenskraften är i sin tur avgörande för jobbskapande, hållbar tillväxt, klimatnytta och Sveriges säkerhetspolitiska situation. Utskottets anser att svenska företag måste ges bästa möjliga förutsättningar att hantera nya utmaningar, att kunna växa nationellt och konkurrera internationellt. Det är också viktigt att Sveriges ställning som ett ledande innovationsland upprätthålls. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att regeringen fortsätter att prioritera åtgärder för att uppnå målen i strategin om Sveriges uttrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758). Det ger enligt utskottets uppfattning svenska företag goda

möjligheter att växa och möta nya utmaningar, inte minst i den gröna och digitala omställningen, på EU:s inre marknad och på tillväxtmarknader.

En annan viktig del i detta arbete är att regeringen stärker synergierna mellan näringslivsfrämjandet och Sverigefrämjandet. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att en faktabaserad och positiv Sverigebild gynnar utrikeshandels- och investeringsfrämjandet samt stärker Sveriges motståndskraft mot desinformation och informationspåverkan.

Slutligen vill utskottet framhålla betydelsen av att Sverige kan attrahera internationell kompetens, särskilt inom tekniksektorn. Brist på rätt kompetens är ett stort hinder för både omställning och export. Utskottet ser positivt på att regeringen har vidtagit åtgärder för att stärka företagens möjligheter att rekrytera kvalificerad arbetskraft, inklusive tekniktalanger från andra länder.

De anslagsförändringar som förordas i de motioner som behandlas i detta avsnitt skulle enligt utskottets uppfattning inte bidra till att stärka något av de områden som nämnts ovan. De skulle inte heller bidra till att på andra sätt skapa ett gynnsammare företagsklimat i Sverige, öka investeringsviljan eller innebära att det svenska näringslivet ges bättre förutsättningar att exportera sina varor och tjänster.

Utskottet anser sammantaget att regeringens överväganden och förslag till anslagsfördelning är välavvägda och kommer att bidra till att stärka det svenska näringslivet. Samtidigt som utskottet ställer sig bakom regeringens överväganden och förslag inom utgiftsområde 24 vill utskottet påminna om att insatser som stärker företag och den svenska konkurrenskraften omfattar fler åtgärder än de som finansieras inom detta utgiftsområde.

Det anförda innebär att utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 24 Näringsliv och de förslag till bemyndiganden som är knutna till några av anslagen. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag till bemyndigande om kapitaltillskott till Norrlandsfonden samt förslagen till övriga bemyndiganden. Följaktligen avstyrker utskottet de förslag till alternativa anslagsfördelningar och bemyndiganden som framförs i motionerna.

Reservationer

1. Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande, punkt 1 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 23.

Ställningstagande

Vi anser att det är en självklarhet att den globala handelns fördelar måste komma alla till del och baseras på rättvisa grunder. Sverige bör och kan vara en tydlig röst för en ansvarsfull världshandel som tar hänsyn till miljö, klimat, social trygghet och anständiga arbetsvillkor. Sverige behöver därför både bedriva och stå upp för en rättvis världshandel som bidrar till att målen i Agenda 2030 nås. Vi menar att en sådan inriktning förstärker och förankrar legitimiteten för global handel och skapar möjligheter att komma till rätta med den orättvisa fördelningen av nyttan som globaliseringen för med sig. Sverige har tidigare visat att det är möjligt att förena en fri och öppen handel med exempelvis höga miljökrav och ett starkt skydd för arbetstagarnas rättigheter. Vi anser därför att det riksdagsbundna målet för handelspolitiken bör ändras så att det innefattar en fri, hållbar och rättvis handel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande, punkt 1 – motiveringen (V)

av Birger Lahti (V).

Ställningstagande

Jag vill se en rättvis handelspolitik som sätter människor, social rättvisa, djur, klimatet och miljön främst och som fokuserar på samhällsvinster för alla – inte bara på vinster för storföretag. Handelspolitikens inriktning bör heller inte innebära försämringar för medborgarna i andra länder. För att handel ska kunna ske på rättvisa villkor måste man låta fattiga länder få fördelar och större

handlingsutrymme att själva utforma sin handelspolitik. Handel ska också vara ett verktyg för att dela med sig av gröna tekniker och uppmuntra länder att stärka sin klimat- och miljöpolitik. Enligt min mening ger den aktuella motionen inte fullt ut stöd för denna linje och jag avser därför inte att förorda att riksdagen gör ett tillkännagivande så som motionärerna begär.

Motionsyrkandet avstyrks därmed.

3. Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande, punkt 1 – motiveringen (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Ställningstagande

Jag menar att alla handelsrelationer ska ta hänsyn till miljön, klimatet och de mänskliga rättigheterna. Handelspolitiken ska också bidra till att de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 nås. För att det ska bli verklighet måste dessa förhållanden prioriteras i den politik som förs på området. Sverige ska vara ett föregångsland för fri, rättvis och hållbar handel, och internationella handelsavtal ska främja hållbar ekonomisk utveckling mellan parterna och inte försvåra för länder att stifta nya lagar för minskad klimatpåverkan eller till skydd för miljö, människor och djur. Jag vill att Sverige verkar för att EU:s handelspolitik ska vara ett verktyg för fattigdomsbekämpning, främjande av mänskliga rättigheter, demokratisering och global klimatomställning. Motionsyrkandet som behandlas i detta avsnitt ger enligt min mening inte på ett tydligt sätt uttryck för en sådan inriktning. Jag avser därför inte att förorda att riksdagen gör ett tillkännagivande så som motionärerna begär.

Motionsyrkandet avstyrks därmed.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (S)

Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S) anför:

Vi står bakom Socialdemokraternas politik som på ett betydande sätt skulle stärka Sverige i en orolig tid. Denna politik redovisas samlat i partimotion 2025/26:3551 (S). Förslagen i motionen måste dock ses som en helhet och vi anser därför att vissa delar inte kan brytas ut och behandlas i särskild ordning. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och Socialdemokraternas samlade förslag framgår av reservation 5 i det betänkandet.

Den 26 november 2025 slog riksdagen fast att de samlade utgifterna för utgiftsområde 24 Näringsliv inte får överstiga 8 955 115 000 kronor under 2026 (bet. 2025/26:FiU1). Eftersom riksdagen har ställt sig bakom en annan utgiftsram och beräkning av inkomsterna än de vi har föreslagit avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Vi vill i detta särskilda yttrande dock återge huvuddragen i vår syn på hur såväl näringspolitiken som politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande bör utformas. Detta beskrivs utförligt i kommittémotion 2025/26:3593 (S). I den motionen finns det för övrigt även många viktiga förslag som rör såväl näringspolitiken som politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande som kommer att behandlas av riksdagen senare under detta riksmöte.

I en tid med stora samhällsutmaningar och ett akut behov av att ställa om till ett fossilfritt välfärdssamhälle behöver Sverige använda sin starka position som ledande innovationsland. Det är viktigt för att stärka både landets och svenska företags konkurrenskraft. De stora utmaningar som Sverige står inför kräver en mångsidig och fördjupad samverkan mellan näringslivet, universitet och högskolor, civilsamhället och offentliga aktörer.

Vi vill framhålla att Sverige har en stark industri som i hög grad bidrar till lösningar för den gröna omställningen. Just nu pågår, eller planeras, flera mycket stora industriinvesteringar som drivs av denna omställning. Under senare tid har flera av dessa projekt tyvärr haft problem med bristande förutsättningar och lönsamhet. Enligt vår uppfattning visar detta tydligt att staten behöver förstärka arbetet med att skapa goda villkor för den gröna omställningen och för industrins konkurrenskraft.

Sverige är ett framstående gruvland och den svenska basindustrin är nära kopplad till metall- och mineralutvinning. Vi kan samtidigt konstatera att EU:s förordning om kritiska råmaterial betonar vikten av att säkerställa tillgången till kritiska råmaterial, inklusive sällsynta jordartsmetaller, för att stödja den gröna omställningen och Europas industriella konkurrenskraft. Sverige har rika mineraltillgångar och spelar därför en nyckelroll i denna strategi. Genom

att öka gruvbrytningen av dessa metaller kan Sverige inte bara bidra till EU:s mål utan också skapa arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt i Sverige.

Vi vill samtidigt betona att unga innovativa företag har stor betydelse för den gröna omställningen. De är en viktig del av Sveriges framtida näringsliv och kan vara med och bidra med många klimatsmarta lösningar.

Sverige är i dag en modern kunskapsekonomi där kunskapsbaserade tillgångar såsom patent, varumärken och upphovsrättigheter har blivit allt viktigare för företag och för samhället i stort. Ett starkt och välfungerande skydd för immateriella tillgångar är därför en grund för värdeskapande genom kommersialisering, export och innovation.

Världshandeln står inför stora utmaningar. I ett läge med ökad protektionism, pågående handelskonflikter och geopolitiska spänningar behövs mer internationellt samarbete – inte mindre. Därför är det nu viktigare än någonsin att Sverige är en stark röst för en fri, hållbar och rättvis internationell handel. I detta sammanhang vill vi betona att en ny utrikeshandelsstrategi behövs för att bl.a. stärka Sveriges position inom områden som kan skapa välbefinnande i framtiden.

Socialdemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 24 innebär följande. Vi hade velat se att anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling ökas med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Dessa pengar behövs för ökade insatser inom s.k. strategiska tekniker.

Vi anser vidare att anslaget 1:4 Tillväxtverket borde ha minskats med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vi ser inte nyttan med att anvisa fullt så mycket som 30 miljoner kronor till regelförenkling och bransch-anpassad guidning. 25 miljoner kronor borde i stället användas till en s.k. konkursakut för att fler företag ska kunna utvecklas i stället för att läggas ned.

När det gäller anslaget 1:5 Näringslivsutveckling anser vi inte att pengar borde flyttas dit från utgiftsområde 18 till förmån för ett kapitaltillskott till Norrlandsfonden. Det är inte heller nödvändigt att använda pengar inom detta anslag för utvärdering av näringspolitiska insatser när det redan finns flera myndigheter som har i uppdrag att följa upp och utvärdera statlig verksamhet. Anslaget skulle därför enligt vår uppfattning kunna minskas med 395 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vidare borde anslaget 1:7 Turismfrämjande ha ökat med 10 miljoner kronor för att Visit Sweden ska kunna öka sina insatser för att marknadsföra Sverige som besöksland.

Vi menar vidare att 20 miljoner kronor av de pengar som regeringen skjuter till inom anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning för prospektering borde användas för strategiska projekt inom ramen för EU-förordningen om kritiska råmaterial.

Vi anser också att anslaget 1:11 Bolagsverket borde ha ökat med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Det är viktigt att Bolagsverket får större möjligheter att stävja den företagsrelaterade ekonomiska brottsligheten.

Enligt vår uppfattning borde det ha skett en förstärkning av den export- och investeringsfrämjande verksamheten. Fler företag måste få bättre förutsättningar att exportera och hitta nya marknader för sina varor samtidigt som fler utländska aktörer ska kunna få möjlighet att etablera verksamhet i Sverige. I jämförelse med regeringens förslag borde därför både anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet och anslaget 2:4 Investeringsfrämjande ha ökats med 10 miljoner kronor vardera.

Vi vill också framföra att staten i högre utsträckning behöver ge långsiktiga förutsättningar för nya investeringar och tillväxt. På flera områden kommer det att kräva överenskommelser över partigränserna. I detta sammanhang kan nämnas att det behövs såväl långsiktighet och strategisk inriktning för näringslivet som en blocköverskridande energiöverenskommelse. Staten behöver också se till att Sverige har ett tillförlitligt elsystem som genererar konkurrenskraftiga elpriser och att tillståndprocesser blir snabbare, effektivare och mer förutsägbara. För att åstadkomma detta menar vi att ett nytt anslag, Svensk tillväxtpakt, borde ha införts inom utgiftsområdet och att 300 miljoner kronor borde ha anvisats för detta ändamål. I Socialdemokraternas partimotion 2025/26:3551 redogörs närmare för vilka områden som bör ingå i tillväxtpakten.

Avslutningsvis beklagar vi att regeringen stoppat de s.k. gröna kreditgarantierna som bidragit till att skapa goda förutsättningar för att stora industriinvesteringar inom den gröna omställningen ska kunna genomföras. Vi menar att dessa garantier borde återinföras och att de för 2026 inklusive tidigare utfärdade garantier borde uppgå till högst 80 miljarder kronor.

Sammantaget hade vi velat anvisa 55 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 24 för 2026.

2. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 24. Vänsterpartiets budgetalternativ, som presenteras i partimotion 2025/26:2792, bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas separat. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 6 i det betänkandet.

Jag står självfallet bakom Vänsterpartiets budgetalternativ och väljer därför att avstå från ställningstagande i denna del av budgetberedningen. I stället redovisar jag min uppfattning när det gäller utgiftsområde 24 i detta särskilda yttrande. Det jag uttrycker här sammanfaller med Vänsterpartiets politik inom utgiftsområdet så som den presenteras i partimotion 2025/26:3177.

Jag vill inledningsvis framhålla den svenska industrins betydelse. Mycket av det industrin producerar är avgörande för samhället, som t.ex. material för välfärden, byggsektorn eller den gröna omställningen.

Sverige behöver också ställa om till en innovationsdriven tillväxt. Det andra länder gör billigare – och ibland bättre – måste Sverige möta med högre kunskapsinnehåll och mer resurseffektiv produktion av varor och tjänster som produceras utifrån samhällsutmaningar snarare än konsumtionsdriv. Omställningen av ekonomin sker i ett nytt ekonomiskt landskap, där klimatfrågan och den växande befolkningen utgör både utmaningar och möjligheter. Forskning och utveckling måste därför ske i nära relation med industrin.

Jag vill även lyfta fram de små företagen som en viktig motor för Sveriges näringsliv. De är viktiga inte bara för att de kan växa och bli stora utan också för att de i bästa fall kan driva fram nya idéer och innovationer. Sverige har goda förutsättningar att utveckla företagande inom hållbarhet och energieffektivisering, vilket i sin tur kan påskynda omställningen av samhället.

Handel med omvärlden är mycket viktig för Sveriges välstånd och utveckling. När det gäller den politik som förs på detta område hade jag velat se en ny inriktning med rättvisa som utgångspunkt. Människor, social rättvisa, djur, klimatet och miljön bör sättas främst med ett fokus på samhällsvinster för alla – inte bara på vinster för storföretag. Handelspolitiken får inte heller leda till försämringar för människor i andra länder. För att handel ska kunna ske på rättvisa villkor behöver fattigare länder ges fördelar och större utrymme att driva sin egen handelspolitik. Handel ska också vara ett verktyg för att sprida grön teknik och uppmuntra länder att stärka sin klimat- och miljöpolitik.

I likhet med Vänsterpartiets budgetalternativ inom utgiftsområde 24 anser jag att följande förändringar borde ha genomförts i förhållande till regeringens förslag. Anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling borde ha ökat med 35 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Dessa pengar behövs för t.ex. forskning på hållbara byggmaterial som kan ersätta fossila byggmaterial som cement, stål och betong.

Jag menar vidare att anslaget 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel borde ha ökat med 73 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag. Det hade möjliggjort ett stöd, via Rise, till innovativa små företag för att de ska kunna tillämpa sin forskning i de statliga laboratorierna.

Även anslaget 1:5 Näringslivsutveckling borde ha ökat i jämförelse med regeringens förslag. Totalt borde 122 miljoner kronor ha tillförts för att finansiera flera viktiga satsningar. Drygt hälften av denna anslagsökning borde gå till ett riktat stöd till kvinnors företagande som ska utgöras av två delar. Den ena delen skulle syfta till att underlätta yrkesnätverkande mellan kvinnor och den andra till att stödja kvinnors innovation.

Jag hade också velat se en ökning av anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning med 20 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag. I rapporten Innovationskritiska metaller och mineral – en forskningsöversikt (2021/22:RFR10), som tagits fram på uppdrag av utskottet, konstateras att det finns en otillräcklig berggrundsgeologisk och malmgenetisk forskningsuppbyggnad i Sverige när det gäller innovationskritiska metaller och mineral och att det krävs en kunskapsuppbyggnad. Sveriges geologiska undersökning har

haft i uppdrag att kartlägga förekomsten av innovationskritiska metaller men jag menar att myndigheten behöver mer resurser för detta.

Jag vill också framhålla att det är ett faktum att små företag kan ha svårt att få banklån på grund av att bankerna inte vill ta den höga risken. När det gäller anslaget 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation anser jag att detta borde ha ökats med 120 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för att Almi ska kunna påbörja ett arbete med att förbättra små företags möjligheter att få finansiering.

Avslutningsvis anser jag att ett nytt anslag borde ha införts inom utgiftsområdet för ett treårigt program för grön omställning av pappersindustrin. 250 miljoner kronor borde ha tilldelats ett sådant program för 2026 varigenom pappersindustrin skulle kunna få stöd för investeringar som innebär energieffektivisering och ökad produktion av förnybara bränslen där det finns stora möjligheter för den nämnda industrin att bidra ytterligare.

Sammantaget hade jag velat anvisa 620 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 24 för 2026.

3. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (C)

Anders Ådahl (C) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 24. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Centerpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2025/26:3811. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och Centerpartiets samlade förslag framgår av reservation 7 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 24. Förslaget till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 24 läggs fram i kommittémotion 2025/26:3736 (C). Jag vill i detta särskilda yttrande kort redogöra för min syn på politikens inriktning för utgiftsområdet och det budgetalternativ som presenteras närmare i den senast nämnda motionen.

Jag och andra företrädare för Centerpartiet har länge efterfrågat flera reformer för att stärka tillväxten i hela landet. Sverige behöver investeringar i bl.a. utbildningssystemet, en översyn av inkomstbeskattningen och en bättre fungerande infrastruktur i hela landet. Det behövs också en översyn av miljöbalken och enklare och effektivare tillståndprocesser för verksamheter som påverkar miljön. Staten bör dessutom göra det mer attraktivt för personer med spetskompetens att arbeta i Sverige. För att ha ett näringsliv som ligger i framkant när det gäller den tekniska utvecklingen behövs även ett gott klimat såväl för forskning som för små innovativa bolag, s.k. startup- och scaleup-företag, att starta och växa i Sverige.

Jag vill samtidigt understryka att Sveriges välståndsutveckling till stor del har sin grund i växande basindustrier. Exempelvis skapar skogs- och gruvnäringarna exportintäkter och arbetstillfällen, inte minst i de mindre tätbefolkade delarna av landet där behovet av arbetstillfällen länge har varit stort.

För att lyckas med klimatomställningen är det viktigt att säkra tillgången till de innovationskritiska metaller och mineral som behövs i modern miljöteknik. I dag är både Sverige och EU starkt beroende av import från ett fåtal länder. Det gör tillgången sårbar och innebär risker även ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv. Sverige har samtidigt stora fyndigheter av dessa metaller och goda möjligheter att bedriva en hållbar utvinning, vilket också öppnar för betydande exportmöjligheter. Storskalig återvinning är viktig men kommer inte att räcka för att möta framtidens behov. Jag vill att Sverige bidrar till den gröna omställningen genom att öka brytningen av innovationskritiska metaller och mineral, där detta kan göras på ett miljömässigt ansvarsfullt sätt.

Sverige och svenskt näringsliv har en stark position i den nya digitaliserade ekonomin, en position som måste förvaltas och utvecklas. Det ligger ett ansvar på politiken att bidra till att byråkrati och regler inte bromsar digitaliseringens möjligheter till nya tjänster, affärsmodeller eller arbetstillfällen. Myndigheter bör få i uppdrag att stödja digitaliseringen inom sina olika områden, och existerande regelverk behöver kontinuerligt anpassas till den nya digitala verkligheten. Jag menar också att metoden med s.k. regulatoriska sandlådor för ny teknik bör användas av myndigheter överallt där det är möjligt samtidigt som företag som leder den tekniska utvecklingen inom framtidsområden som AI och avancerad robotteknik behöver få långsiktiga spelregler för att förbli konkurrenskraftiga på en global marknad.

En annan del för att åstadkomma ett bättre företagsklimat i Sverige som enligt min uppfattning bör prioriteras är att minska näringslivets regelbörda. Det skulle underlätta för företagande i Sverige samtidigt som svenska företags konkurrenskraft gentemot resten av världen ökar. En bransch som särskilt skulle gynnas av detta är besöksnäringen. Den bidrar till arbetstillfällen och tillväxt både på landsbygden och i städer, omsätter årligen stora summor, men hindras av många och krångliga regler.

Avslutningsvis vill jag framhålla att en stor del av det som produceras i Sverige går på export och på så sätt bidrar till en betydande del av Sveriges ekonomi. Det osäkra omvärldsläget med bl.a. höjda tullar riskerar dock att drabba Sverige särskilt hårt. Sverige bör därför enligt min mening verka aktivt inom EU för att unionen ska ingå fler frihandelsavtal för att svenska företag ska få tillgång till fler marknader. Jag kan också konstatera att det är de stora svenska företagen som står för den största andelen av exporten, medan små och medelstora företag, som ofta är underleverantörer står för en mindre del. Eftersom Sverige utgör en begränsad testmarknad för små och medelstora företag att utveckla egna innovativa produkter bör regeringen arbeta hårdare för att underlätta steget till export, vilket skulle stimulera innovation och bidra till ökad tillväxt.

Centerpartiets budgetalternativ inom utgiftsområde 24 innebär bl.a. en starkt satsning på innovation och stipendier för elitforskare inom AI. Jag anser därför att anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling borde ha ökats med drygt 1 miljard kronor för 2026 för en sådan satsning. Jag menar också att anslaget 1:4 Tillväxtverket borde ha ökats med 14 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Ökningen borde användas till att förstärka Regelrådet. Till följd av ett större produktivitetsavdrag sänker Centerpartiet den pris- och löneomräkning som görs avseende myndigheternas förvaltningsanslag och investeringsanslag med 25 procent vilket får effekt på samtliga myndigheters anslag inom utgiftsområdet.

Sammantaget hade jag velat anvisa 1 055 300 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 24 för 2026.

4. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (MP)

Katarina Luhr (MP) anför:

Riksdagsmajoriteten har i det första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag velat se. Miljöpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2025/26:3770. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och Miljöpartiets förslag framgår av reservation 8 i det betänkandet. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag väljer därför att i denna del av budgetberedningen avstå från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 24. Jag vill framhålla att jag står bakom Miljöpartiets förslag till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 24 som läggs fram i kommittémotion 2025/26:3782. Jag vill i detta särskilda yttrande kort redogöra för min syn på politikens inriktning för utgiftsområdet och det budgetalternativ som presenteras närmare i den senast nämnda motionen.

Sveriges näringsliv är ett av världens mest framstående, känt för sin anpassningsförmåga och innovativa kraft. Näringslivet förser samhället med allt från maten på bordet, kläder på kroppen och tak över huvudet till fysiska och digitala kommunikationer. När vi alla nu befinner oss i en klimat- och miljökris spelar näringslivet en nyckelroll för den gröna omställningen till ett hållbart samhälle. Samhällsviktiga näringsgrenar som exempelvis livsmedelsproduktion behöver särskilt rustas upp för de nya förutsättningarna med ett nytt klimat. Samtidigt innebär industrins arbete med att snabbt minska utsläppen av växthusgaser en drivkraft för innovation, teknikutveckling och hållbar samhällsutveckling i hela landet, genom nya jobb och företag.

I Miljöpartiets budgetförslag finns betydande satsningar för att möjliggöra näringslivets klimatomställning och bidra till starkt konkurrenskraft. Det är min uppfattning att staten behöver spela en aktiv roll i industrins klimatomställning samtidigt som det är viktigt att politiken stöder utvecklingen och inte kastar grus i maskineriet. Svenska företag är avgörande för Sveriges klimatarbete och konkurrenskraft.

För att nå miljömålen och målet om nettonollutsläpp till 2045 krävs investeringar i hållbar industriteknik. Under 2021 infördes en möjlighet för företag att ansöka om kreditgarantier för stora gröna industriinvesteringar, vilket kan bidra till att underlätta företagens möjligheter att finansiera långsiktiga investeringar. Regeringen har i budgetpropositionen för 2026 avvecklat dessa kreditgarantier, vilket är minst sagt beklagligt. Jag menar tvärtemot att riksdagen borde ha beslutat att regeringen bemyndigas att under 2026 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 100 miljarder kronor. Regeringen borde också säkerställa att dessa kreditgarantier kan utfärdas även efter 2026.

Jag vill till sist framföra att alla handelsrelationer måste ta hänsyn till miljö, klimat och mänskliga rättigheter. Det internationella handelssystemet gynnar i dag ofta de starkaste länderna. Jag menar att Sverige och EU har ett ansvar att se till att handel inte förvärrar situationen för människor i fattigdom eller bidrar till miljöförstöring. Förutsättningarna för låg- och medelinkomstländer att kunna delta på rättvisa villkor i den globala handeln måste enligt min uppfattning stärkas. Med långsiktiga spelregler och ett tydligt fokus på hållbarhet kan svenska företag bli föregångare inom mänskliga rättigheter och miljöhänsyn – och bidra till ett globalt system där både människor och natur har en framtid.

Jag står självfallet bakom Miljöpartiets budgetalternativ som helhet och då även de förslag som syftar till att återinföra kreditgarantierna för gröna investeringar inom utgiftsområde 24 och att dessa garantier ska uppgå till högst 100 miljarder kronor. Miljöpartiets budgetalternativ inom utgiftsområde 24 innebär i övrigt samma nivåer som regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:1 Budgetpropositionen för 2026 utgiftsområde 24:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling besluta om tillskott till stiftelsen Norrlandsfonden på högst 380 000 000 kronor (avsnitt 3.7.5).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 650 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för försvarsmaterielexport till den ukrainska staten som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 1 776 000 000 (avsnitt 4.6.8).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.9).
8. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:3177 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
3. Riksdagen beslutar att bemyndiga regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som, inklusive tidigare utfärdade garantier, uppgår till högst 80 000 000 000 kronor.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för handelspolitiken ska vara en fri, hållbar och rättvis handel och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3736 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabellen i motionen.

2025/26:3782 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen fortsatt ska ställa ut kreditgarantier till gröna investeringar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som, inklusive tidigare utfärdade garantier, uppgår till högst 100 miljarder kronor.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2026 inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor						
Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
1:1 Verket för innovationssystem	309 753	±0	±0	-1 200	±0	
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 439 255	100 000	35 000	1 050 000	±0	
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	812 668	±0	73 000	±0	±0	
1:4 Tillväxtverket	489 278	-5 000	±0	13 000	±0	
1:5 Näringslivsutveckling	619 542	-395 000	122 000	±0	±0	
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	76 910	±0	±0	-300	±0	
1:7 Turismfrämjande	114 613	10 000	±0	±0	±0	
1:8 Sveriges geologiska undersökning	390 747	±0	20 000	-2 200	±0	
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923	±0	±0	±0	±0	
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000	±0	±0	±0	±0	
1:11 Bolagsverket	228 281	25 000	±0	±0	±0	
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	12 327	±0	±0	±0	±0	
1:13 Konkurrensverket	234 589	±0	±0	-1 000	±0	
1:14 Konkurrensforskning	10 804	±0	±0	±0	±0	
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	39 910	±0	±0	±0	±0	
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	38 850	±0	±0	±0	±0	
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	11 000	±0	±0	±0	±0	
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860	±0	±0	±0	±0	
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000	±0	±0	±0	±0	
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472	±0	120 000	±0	±0	
1:21 Patent- och registreringsverket	371 096	±0	±0	-2 300	±0	
1:22 Stöd vid korttidsarbete	100 000	±0	±0	±0	±0	
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	37 082	±0	±0	-200	±0	

2:2	Kommerskollegium	130 363	±0	±0	-500	±0
2:3	Exportfrämjande verksamhet	568 367	10 000	±0	±0	±0
2:4	Investeringsfrämjande	107 772	10 000	±0	±0	±0
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	23 517	±0	±0	±0	±0
2:6	Bidrag till standardiseringen	45 136	±0	±0	±0	±0
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	419 000	±0	±0	±0	±0
Förslag till anslag utöver regeringens förslag						
99:1	Svensk tillväxtpakt	±0	300 000	±0	±0	±0
99:2	Program för grön omställning inom pappersindustrin	±0	±0	250 000	±0	±0
Summa anslag inom utgiftsområdet		8 955 115	55 000	620 000	1 055 300	±0

BILAGA 3

Regeringens förslag till
beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till de beställningsbemyndiganden som listas nedan.

Beställningsbemyndiganden för 2026 inom
utgiftsområde 24 Näringsliv

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 930 513	2027–2031
1:5 Näringslivsutveckling	74 100	2027–2029
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 000	2027–2028
1:14 Konkurrensforskning	9 750	2027–2029
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	4 019 363	